

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie (na herstel) aan de opleiding hbo-bachelor Opleidingskunde van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Gegevens	
datum	30 april 2016
onderwerp	Besluit
accreditatie hbo-bachelor Opleidingskunde van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (004521)	
uw kenmerk	
ons kenmerk	NVAO/20160692/ND
bijlagen	2
Naam instelling	: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Naam opleiding	: hbo-bachelor Opleidingskunde (240 EC)
Variant opleiding	: deeltijd, voltijd
Locatie opleiding	: Nijmegen
Graad	: Bachelor of Education
Datum goedkeuren	
Panel 1	: 5 maart 2013
Datum eerste locatiebezoek	: 8 en 9 april 2013
Datum eerste visitatierapport	: juni 2013
Datum herstelplan	: 9 december 2013
Datum herstelbesluit NVAO	: 31 maart 2014
Datum tweede locatiebezoek	: 16 juni 2015
Datum tweede visitatierapport	: 9 september 2015
Datum aanvraag 2 (na herstel)	: 15 februari 2016
Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 28 augustus 2013

Voorgeschiedenis

Op 12 juli 2013 ontving de NVAO van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen een accreditatieaanvraag voor de opleiding hbo-bachelor Opleidingskunde vergezeld van een paneladvies waarin de standaard 3 (Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties) en daarmee het eindoordeel als onvoldoende zijn beoordeeld. De NVAO nam vervolgens op 31 maart 2014 een besluit tot het verlengen van de accreditatietermijn (zogenoemd herstelbesluit) van de opleiding met een periode van 2 jaar, derhalve tot en met 30 maart 2016.

Op 15 februari 2016 ontving de NVAO een nieuwe accreditatieaanvraag vergezeld van een rapport van een tweede panel, waarin de desbetreffende standaard nu positief is beoordeeld. Twee leden van het oorspronkelijke panel maken deel uit van het tweede panel. De opleiding heeft naar het oordeel van dit panel binnen de herstelperiode van 2 jaar de nodige verbeteringen doorgevoerd voor de standaard 3. Het panel is van mening dat de opleiding na het doorvoeren van de verbeteringen voor deze standaard thans het vereiste niveau heeft bereikt.

Beoordelingskaders

- Artikel 5a. 12a. van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Stb. 2010, 293);
- Accreditatiebesluit WHW (Stb. 2011, 536);
- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523)

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in de visitatierapporten deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het eerste visitatiepanel (eerste beoordeling)

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De hbo-bacheloropleiding Opleidingskunde is in 2002 als vierjarige opleiding gestart. Het betreft een unieke opleiding in Nederland. De opleiding is zich bewust van het unieke karakter van de opleiding en handelt hier ook naar, bijvoorbeeld door actief naar buiten te treden met een visie op het beroep. Het competentieprofiel dat de opleiding rond de start ontwikkelde, is tot op heden in gebruik. De basis voor het competentieprofiel zijn drie beroepsrollen te weten: 1) Trainer/begeleider/coach; 2) Ontwikkelaar van leermaterialen en 3) Human Resource Development-adviseur.

De drie beroepsrollen vormen de basis voor de tien beroepscompetenties. De beroepscompetenties zijn voor beide varianten hetzelfde. De competenties zijn uitgewerkt in drie niveaus, waarbij de complexiteit steeds verder toeneemt en het derde niveau het beoogde eindniveau is. De internationale oriëntatie is enigszins achtergebleven in de afgelopen jaren maar inmiddels is er een start gemaakt.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

De beroepstaken vormen de schakel tussen de eindkwalificaties en de inhoud van het programma en zijn vertaald naar onderwijseenheden. Het programma kent de volgende zes beroepstaken: begeleiden van lerenden, leerbeleid ontwikkelen, inkopen van leerarrangementen, ontwerpen van leerarrangementen, opleidingsadvies geven en trainen. Het programma kent daarnaast vier leerlijnen waarin kennis en vaardigheden worden aangeleerd ter ondersteuning van de onderwijseenheid: communicatie (mondeling, schriftelijk en ICT), management en organisatie, onderzoeksvaardigheden, en psychologie.

Het programma bevat meerdere praktijkleerperiodes met een totale omvang van 60 EC. Voltijdse studenten lopen vanaf de derde periode in het eerste jaar stage. In de propedeuse heeft de stage een beroeps-oriënterend karakter (niveau 1) en op niveau 2 en 3 voeren studenten opleidingskundige beroepstaken uit voor een organisatie. Deeltijdse studenten maken in het eerste jaar kennis met verschillende opleidingskundige organisaties op de opleiding. Op niveau 2 en 3 voeren zij dezelfde taken uit als de voltijdse studenten. Voltijdse en deeltijdse studenten volgen dezelfde leerroute volgens vrijwel dezelfde programmering en dezelfde studieduur van vier jaar. Van deeltijdse studenten wordt verwacht dat zij meer zelfstudie doen.

De kenniscomponent in het programma is naar het oordeel van het panel relevant en van voldoende niveau, maar kan op onderdelen winnen aan actualiteit.

Pagina 3 van 8 Over de beroepsvaardigheden in het programma is het panel grotendeels positief, maar de onderzoeksvaardigheden van studenten zullen verder ontwikkeld moeten worden.

Bij de opleiding zijn achttien docenten actief en zij vertegenwoordigen in totaal 14,1 fte. Het overgrote deel van de docenten heeft een mastergraad, dit betreft 85 procent. Docenten zijn goed gekwalificeerd voor het onderwijs, zowel qua opleidingsachtergrond als in actuele werkervaring. Studenten zijn positief over de begeleiding vanuit de opleiding en waarderen het motiverend effect dat uitgaat van de begeleiding. Het panel merkt op dat afnemende docentsturing in de laatste fase van de opleiding verder doorgevoerd kan worden. De begeleiding in het praktijkleren dient intensiever ingericht te worden, aldus het panel. Concluderend stelt het panel vast dat de elementen programma, vormgeving, personeel en voorzieningen een voldoende samenhangende onderwijsleeromgeving vormen.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Bij tentamineren van de onderwijseenheden worden de volgende toetsvormen ingezet: het digitaal portfolio (DPF), een performance-assessment en een individueel gesprek. De opleiding hanteert één toetsprogramma voor voltijdse en deeltijdse studenten. Het geheel van toetsen en toetsvormen is zo ingericht dat alle competenties op alle niveaus worden getoetst binnen de onderwijseenheden. De toetsing sluit nauw aan bij de beroepspraktijk van de opleidingskundige, doordat beroepstaken, -rollen en -producten centraal worden gesteld door de opleiding. Studenten werken binnen een onderwijseenheid, zowel individueel als in groepsverband aan beroepsproducten die een opleidingskundige in de beroepspraktijk ook levert. Daarnaast maken studenten individueel producten om hun handelen vanuit theoretisch en professioneel perspectief te onderbouwen. Aan het einde van de opleiding voert de student de 'proeve van bekwaamheid' uit. Dit is de afsluitende integrale toets.

Het panel is in de basis positief over het systeem van toetsing dat door de opleiding wordt gehanteerd. Er is sprake van een gevarieerd toetsaanbod en de toetsen zijn passend bij het onderwijs. Studenten kunnen zich vanuit verschillende documenten een goed beeld vormen van de toetsing en de beoordeling. Het panel maakt een aantal opmerkingen die met name het beoordelingsaspect van de toetsing aangaan. De navolgbaarheid van gegeven oordelen dient naar het oordeel van het panel verstevigd te worden. Tevens ziet het panel noodzaak om de borging van de kwaliteit van de beoordeling te verstevigen. Door de holistische beoordelingswijze lijken de beoordelaars te weinig houvast te hebben en ontstaat er naar de indruk van het panel teveel ruimte voor interpretatie. Het panel merkt op dat een duidelijke onderlinge maatstaf ontbreekt die helpt om tot een intersubjectief oordeel te komen. Het panel ziet dit ook terug in de beoordelingen van de proeven van bekwaamheid, die studenten aan het eind van hun opleiding vervaardigen. Bij meer dan 10 procent van de bestudeerde werken van afgestudeerden komt het panel niet tot een voldoende oordeel. De opleiding heeft hier zelf ook mogelijkheden tot verbetering gezien en heeft recent een verbeterplan opgesteld dat in hoge mate tegemoet komt aan bevindingen van het visitatiepanel.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor beide varianten tot het oordeel **onvoldoende** op standaard 3 en derhalve voor de gehele opleiding.

Het panel stelt vast dat de opleiding (na herstel) een deugdelijk systeem van toetsing heeft. Ter afsluiting van de opleiding laten studenten in een proeve van bekwaamheid zien dat zij zich de competenties eigen hebben gemaakt. Het panel heeft vastgesteld dat alle proeven van bekwaamheid die het heeft gezien, van bachelorniveau zijn.

Studenten worden tijdens de opleiding voorbereid op het doen van onderzoek voor hun proeve van bekwaamheid. Docenten hebben een professionaliseringsprogramma op het gebied van onderzoeksvaardigheden gevolgd. Vanaf komend studiejaar zal de onderzoekslijn versterkt in het programma worden opgenomen. De opleiding heeft voor de zittende studenten een aangepast programma ontworpen waarin studenten onderzoeksvaardigheden krijgen aangeboden. Studenten zijn hierover positief.

De beoordelingen van de proeven van bekwaamheid zijn adequaat. Het panel kan zich vinden in de cijfers die worden gegeven. Wel kan de inzichtelijkheid van de beoordelingen nog worden vergroot door explicietere feedback en een argumentatie voor de eindbeoordeling op de beoordelingsformulieren.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Opleidingskunde van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen sinds de visitatie in 2013 een flinke verbetering heeft gemaakt. Op basis van de aanbevelingen van het panel uit 2013 heeft de opleiding de volgende verbeteringen doorgevoerd:

1. De opleiding heeft samen met het docententeam een visie op onderzoek ontwikkeld. De visie heeft geresulteerd in een integrale leerlijn onderzoek die in 2015-2016 van start gaat. Voor de zittende studenten heeft de opleiding een onderwijsprogramma opgesteld om eventuele tekorten in onderzoeksvaardigheden op te vangen. De opleiding heeft hiermee het studieonderdeel onderzoeksvaardigheden in het programma verbeterd (aanbeveling 2 uit het beoordelingsrapport van juni 2013).
2. Tegelijkertijd hebben alle docenten een professionaliseringsprogramma gevolgd gericht op onderzoeksvaardigheden en de toepassing bij begeleiding en beoordeling van proeven van bekwaamheid. Een groep docenten heeft in het kader van rolspecificatie zich gespecialiseerd in het begeleiden en beoordelen van proeven van bekwaamheid. De opleiding heeft daarmee bewerkstelligd dat docenten voldoende competent zijn op het gebied van onderzoeksvaardigheden (aanbeveling 3 uit het beoordelingsrapport van juni 2013).
3. De opleiding heeft de begeleiding van de proeve van bekwaamheid opnieuw vorm gegeven. Naast scholing van de begeleiders (zie punt 2) is er meer tijd voor de begeleiding uitgetrokken en is er een goede handleiding voor studenten beschikbaar. Inhoudelijk is er meer aandacht voor de probleemanalyse en het formuleren van de onderzoeksvraag gekomen, mede door de invoering van een onderwijsprogramma onderzoek (zie punt 1). De opleiding heeft het begeleidingsproces kritisch bekeken en op grond van de bevindingen verbeterd (aanbeveling 3 uit het beoordelingsrapport van juni 2013).
4. De opleiding heeft de beoordelingssystematiek van de proeve van bekwaamheid aangepast. Allereerst zijn de beoordelingscriteria voor het plan van aanpak en voor de proeve van bekwaamheid duidelijker geformuleerd en met indicatoren geoperationaliseerd. De beoordelingsformulieren zijn aangepast om ze meer inzichtelijk

te maken. Er is een examinatorenhandleiding ontwikkeld die houvast biedt voor een consistentere begeleiding en beoordeling van studenten. Er is een expertgroep gevormd die in eerste instantie de plannen van aanpak en proeven van bekwaamheid op kwaliteit controleerde. Deze expertgroep ontwikkelt zich richting 'critical friend' en biedt docenten nu intercollegiale feedback. De opleiding heeft flinke stappen gezet in het verbeteren van de beoordelingssystematiek en is zich ervan bewust dat de beoordelingsformulieren nog verder ontwikkeld moeten worden om de inzichtelijkheid nog meer te verhogen (aanbeveling 1 uit het beoordelingsrapport van juni 2013).

Het panel is positief over de ontwikkelingen bij de opleiding Opleidingskunde. Zij heeft de herstelperiode aangegrepen om een aantal verbeteringen aan te brengen. Het panel is zeer te spreken over de grondhouding waarmee de verbeteringen zijn opgepakt: goed doordacht en gebaseerd op een gedeelde visie. De eerste resultaten in de vorm van proeven van bekwaamheid die met de nieuwe beoordelingssystematiek zijn beoordeeld, zijn positief. Het panel vond alle bekeken proeven van bekwaamheid van bachelorniveau. De verdere invoering van de onderzoekscomponent en de doorontwikkeling op het gebied van de beoordelingen en beoordelingsformulieren bieden goede perspectieven voor de toekomst.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Opleidingskunde van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als voldoende.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder om de inzichtelijkheid van de beoordelingen nog te vergroten door explicietere feedback en een argumentatie voor de eindbeoordeling op de beoordelingsformulieren.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Arnhem in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 7 maart 2016 naar voren te brengen. Bij e-mail van 24 maart 2016 heeft het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Opleidingskunde (240 EC; variant: deeltijd, voltijd; locatie: Nijmegen) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Arnhem. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 maart 2014 en is van kracht tot en met 30 maart 2020.

Den Haag, 30 april 2016

De NVAO
Voor deze:

ba

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

A.H. Flierman
Voorzitter

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Uit besluit van 31 maart 2014

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel	Beoordeling door het panel
		<i>voltijd</i>	<i>Deeltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	O	O
Eindoordeel		O	O

Beoordeling na herstel 2015

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel	Beoordeling door het panel
		<i>voltijd</i>	<i>Deeltijd</i>
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V	V
Eindoordeel		V	V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Panel eerste beoordeling en beoordeling herstelplan

- prof. dr. M.J. M. Vermeulen (voorzitter), is adviseur/ toezichthouder en daarnaast hoogleraar Onderwijssociologie aan de Universiteit van Tilburg en aan de Open Universiteit Nederland;
- dr. M.R. van der Klink, Lector Professionalisering van het Onderwijs bij Hogeschool Zuyd, daarnaast vervult hij diverse functies in het onderwijskundige domein bij de Open Universiteit;
- dr. I.R. van Roekel - Kolkhuis Tanke, Eigenaar van Kolkhuis Tanken, een onderzoeks- en adviesbureau, gericht op vraagstukken rondom het duurzaam leren van de organisatie en haar medewerkers. Tevens is zij docent Onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht en hoofdredacteur van het vakblad Opleiding en Ontwikkeling;
- H. Schakelaar (student-lid), maststudent Onderwijskunde aan de Universiteit Twente.

Het panel werd ondersteund door Peter van Achteren, secretaris (gecertificeerd).

Panel beoordeling gerealiseerd herstel

- Dr. M.R. van der Klink (voorzitter, domeindeskundige)
- Dr. I.R. van Roekel-Kolkhuis Tanke (domeindeskundige)
- Drs. J.J. Fahrenfort (domeindeskundige), opleidingscoördinator hbo-bacheloropleiding Human Resource Management bij Avans Hogeschool en voorzitter van het landelijk overleg HRM-opleidingen (LOOHRM)
- T.E. Voerman (student-lid), volgt de wo-bacheloropleiding Onderwijskunde bij Universiteit Twente.

Het panel werd ondersteund door drs. P. Göbel, senior- auditor van NQA, secretaris (gecertificeerd).